

# De konstitúsje fan it Frije Fryslân

Yn it witten fan en it fuortbouwen op de 1200 jier âlde Lex Frisionum, de iuwenâlde Santsjin Kêsten en Fjouwerentweintich Lân-rjochten, it Traktaat fan de Sân Seelannen en alle wetten en privileezjes dy't der west hawwe om ús ûnôfhinklike folksbestean te hoedzjen, dogge wy Friezinnen en Friezen dy't dizze ferklearring ûnderskriuwe, en alle oaren dy't it dêrmei lykfine kinne, hjirby te witten dat wy ús hjir ienriedich útsprekke foar in nije konstitúsje, hjirnei Grûnwet te neamen. Dy Grûnwet is mei basearre op de Universele Ferklearring fan de Rjochten fan de Minske. It berik fan dy Grûnwet sil jilde foar it gebiet fan de hjoeddeistige provinsje Fryslân, mar de Grûnwet kin ek oannommen wurde troch de eardere Sân Fryske Seelannen en troch oare gebieten dy't har oanslute wolle soenen by de nije, noch te foarmjen Konfederaasje fan de Seelannen. De Grûnwet fan it Frije Fryslân befettet de neikommende Santsjin Kêsten:

## A. Algemiën

1. Boargeressen en boargers ûnderskriuwe de begjinsels fan de Grûnwet om diel hawwe te kinnen oan alle rjochten dy't dêrby hearre. Hja kinne dêr yn foarkommende gefallen ek oan holden wurde. Eltsenien is gelyk foar de wet en wurdt yn foarkommende gefallen lyk behannele. Eltsenien út oare kontreien dy't de Grûnwet fan it Frije Fryslân ûnderskriuwt, kin boargeres of boarger wurde.
2. De ynwenners fan it Frije Fryslân sprekke har by referindum út oer it feitlik dielnimmen, en yn hokfoar mjitte oft hja dat wolle, oan ynternasjonale organisaasjes en ynstituten.

## B. Bestjoer

3. It binend referindum heart ta de grûnslach fan it Frije Fryslân.
4. It Frije Fryslân is in republyk.
5. It bestjoer fan it Frije Fryslân wurdt foarme troch in by frije ferkiezingen troch de boargeressen en boargers keazen parlemint.
6. De presidint fan it Frije Fryslân wurdt streekrjocht troch de stimberjochtige ynwenners keazen. Publike funksjonarissen, lykas boargemasters, wurde troch it stimberjochtige folk keazen.

## C. Ekonomy en Jild

7. It Frije Fryslân sil in eigen munt hawwe.
8. It Frije Fryslân giet mei soarch en duorsum om mei it wolwêzen en de wolfeart fan de ynwenners. Dat hâldt ek yn dat der ferantwurdlik omgien wurdt mei grûn, wetter en mei de privatisearing en globalisearing fan ûndernimmings en ynstellingen.
9. Yn gruttere ûndernimmings en yn filiaalbedriuwen wurdt in wetlik fêstleine en garandearre foarm fan sizzenkip fan de wurknimmers ynfierd.

## D. Rjochten en Plichten

10. Eltse ynwenner fan it Frije Fryslân is gelyk foar de wet. Der besteane gjin foarrjochten op grûn fan komôf, plak, berte en famylje. Tafersjoch dêrop wurdt holden troch in gerjochtshôf.
11. Liedende rjochters en offisieren fan justysje wurde foar in beskaat tiidrek keazen troch it folk en kinne by foldwaande kwalifikaasjes en bewiisde kwaliteit fannijs keazen wurde.
12. It Frije Fryslân sil ynstitúsjes (fersoarging fan siken en minsken dy't harsels net mear rêde kinne, polysje, in beskieden definsive striidmacht) yn it libben roppe om de rjochten en frijheden fan de boargers en boargeressen hoedzje te kinnen. Dêrta wurdt in algemiene tsjinstplicht foar alle froulju en alle manlju fan 18 oant 25 jier foar in tiidrek fan op syn heechst ien jier ynfierd.
13. Eltse boargeres of boarger fan it Frije Fryslân hat fanwegen de mooglikheid ta selsferdigening yn gefal fan need rjocht op legaal, mei alle rjochterlike foarsoargen omklaaid, besit fan in fjoerwapen. Yllegaal besit fan sokke wapens wurdt mei swiere straffen tsjingien.

## E. Frijdom

14. It Frije Fryslân ken en respektarret de frijdom fan mieningsutering, útsein yn gefallen fan bedriging, mislediging en oantaasting fan de goede namme.
15. It Frije Fryslân ken en respektarret de frijdom fan godstsjinst en oertsjûging yn de persoanlike libbenssfear. Op dat mêd leit der fierders gjin opdracht foar it bestjoer omdat religy in passive frijheid is en gjin aktive frijheid dy't bysûndere rjochten fertsjinnet. It opropfen fan haat troch religieuze ynstânsjes is ferbean en wurdt swier bestraft. It Frije Fryslân moediget allinnich foarmen fan neutraal iepenbier ûnderwiis oan. Eltse bemuoienis fan bûten mei dy frijheden wurdt sjoen as in oantaasting fan de soevereniteit fan it Frije Fryslân

## F. Taal

16. It Frije Fryslân ken en respektarret de al besteande offisjele status fan de yn Fryslân sprutsen talen. Talen dy't dy status no net hawwe, kinne dy krije as de sprekkers fan de taal dat wolle, soks fêst te stellen by dy sprekkers troch middel fan in binend referindum dat in reedlik grutte stipe kriget.

## G. Konfederaasje

17. Yn it gefal fan it ta stân kommen fan in konfederaasje mei ien of mear seelannen jildt dat elts seelân soeverein is, útsein foar dy taken dy't mei ienriedigens fan stimmen tawiisd wurde oan de Konfederaasje of oan ynternasjonale organisaasjes. Dielen fan in seelân dy't in eigen soeverein seelân wurde wolle, kinne soks beslute troch in referindum yn har gebiet op grûn fan in meartal fan stimmen.

1. West-Fryslân (it noardlike part fan Noard-Hollân); 2. it Frysktalige Fryslân mei de eilannen; 3. it Suderleech, de Kop fan Oerisel, Stellingwerf en Drinte; 4. Grinslân; 5. East-Fryslân en Sealterlân; 6. de Kreis Friesland, it noardlike part fan de Wesermarsch en it Lân Würsten. De Grûnwet sil ek jilde foar Noard-Fryslân yn Sleeswyk-Holstein.